

Sygn. akt III CZ 5/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku kuratora sądowego przy Sądzie Rejonowym w W.
przy uczestnictwie C.K.
o zmianę leczenia odwykowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 marca 2018 r.,
zażalenia uczestnika na postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 11 października 2017 r., sygn. akt XI 1Ca [...] /17,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 11 października 2017 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił apelację uczestnika C.K. od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z 2 czerwca 2017 r. w przedmiocie zmiany sposobu leczenia nakazanego uczestnikowi, gdyż uznał, że uczestnik nie uzupełnił w terminie braków apelacji. Podstawą rozstrzygnięcia był art. 370 k.p.c.

W zażaleniu na postanowienie z 11 października 2017 r. uczestnik zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 368 § 1 k.p.c. w zw. z art. 126 § 1 pkt 5 i art. 373 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z akt wynika, że 5 czerwca 2017 r. (a zatem w terminie do wniesienia apelacji) uczestnik złożył pismo procesowe, które nazwał zażaleniem od postanowienia w przedmiocie nakazanej mu zmiany sposobu leczenia odwykowego. W piśmie tym - sporządzonym niewątpliwie z pomocą innej osoby, lecz niemającej dostatecznego rozeznania w tym, z jakiego środka zaskarżenia uczestnik powinien skorzystać - zgłoszone zostały zarzuty przeciwko przebiegowi postępowania w sprawie i wydanemu w niej rozstrzygnięciu oraz wnioszek o ustanowienie dla uczestnika profesjonalnego pełnomocnika procesowego.

Zarządzeniem doręczonym uczestnikowi 30 czerwca 2017 r. został on wezwany do uzupełnienia braków formalnych środka zaskarżenia, jakim było pismo z 5 czerwca 2017 r. przez jego podpisanie. W odpowiedzi uczestnik złożył pismo, w którym oświadczył, że przesyła uzupełnione o podpis zażalenie i dołączył do niego kserokopię podpisanego pisma z 5 czerwca 2017 r. oraz dowód jego nadania do Sądu w tej właśnie dacie.

Sąd uznał sposób uzupełnienia braku pisma z 5 czerwca 2017 r. za dostateczny do rozpoznania zawartego w nim wniosku o ustanowienie dla uczestnika profesjonalnego pełnomocnika, gdyż postanowieniem z 7 lipca 2017 r. wnioszek ten uwzględnił. Na wniosek pełnomocnika Sąd sporządził uzasadnienie postanowienia z 2 czerwca 2017 r., a pełnomocnik - po doręczeniu mu odpisu postanowienia z 2 czerwca 2017 r. z uzasadnieniem - wniósł pismo nazwane uzupełnieniem środka odwoławczego wniesionego przez samego uczestnika, które zostało przedstawione do rozpoznania Sądowi drugiej instancji, jako apelacja.

Art. 370 k.p.c. obliguje sąd pierwszej instancji, którego orzeczenie zostało zaskarżone apelacją do podjęcia czynności zmierzających do usunięcia braków tego środka zaskarżenia. Na podstawie tego przepisu Sąd Rejonowy wezwał uczestnika o podpisanie pisma, w którym ten zasygnalizował, że nie podola samodzielnemu prowadzeniu postępowania, a sytuacja osobista i majątkowa, w jakiej się znajduje nie pozwala mu na ustanowienie pełnomocnika z wyboru. Twierdzenia uczestnika w tym zakresie uwiarygadniały ustalenia, na bazie których zapadło rozstrzygnięcie o istocie sprawy, ale i zachowanie uczestnika, który niewątpliwie zmierzał do terminowego wykonania zarządzenia obligującego go do

usunięcia braków formalnych apelacji i braki te usunął w sposób - w jego przekonaniu - należyty.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ustalony jest pogląd, że wezwanie do usunięcia braków środka zaskarżenia powinno być tak jasne i niedwuznaczne, by u strony, do której jest skierowane nie powstała wątpliwość co do przedmiotu wezwania i rygorów grożących w razie niezastosowania się do jego treści (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 lipca 1998 r., III CZ 92/98, z 17 marca 2003 r., I PZ 158/02, niopubl.). Nieprecyzyjne wezwanie do uzupełnienia braków formalnych środka odwoławczego powoduje, że nie może nastąpić jego odrzucenie wskutek niewykonania tego wezwania, zwłaszcza wówczas, gdy jest kierowane do osoby nieorientowanej w regulacjach procesowych dotyczących uzupełnienia braków formalnych pism procesowych (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2005 r., III UZ 20/04, niopubl.). Uczestnik niemający rozeznania w przepisach procesowych i praktyce ich stosowania, wezwany o podpisanie apelacji, podpisał oryginał dokumentu, który pozostawał w jego posiadaniu, o czym zawiadomił Sąd doręczając mu kserokopię tego podpisanego dokumentu. Uczestnik oczywiście nie zrozumiał, że podpis powinien złożyć na piśmie złożonym do Sądu, ale skoro wezwanie o uzupełnienie braku nie precyzowało, jakie zachowanie uczestnik powinien podjąć w celu wykonania zarządzenia, to nie ma podstaw do wyciągania wobec uczestnika konsekwencji w postaci odrzucenia apelacji z tego, że wykonał zarządzenie w sposób, jaki uznał za odpowiedni. Trzeba dodać, że uczestnik mógł pozostawać w przekonaniu, że właściwie zrozumiał polecenie Sądu, skoro Sąd przystąpił do rozpoznania jego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, uznając ten wniosek za złożony skutecznie, chociaż zawarty został w piśmie z 5 czerwca 2017 r., dotkniętym nieusuniętym - zdaniem Sądu drugiej instancji - brakiem formalnym. Ostatecznie wszelkie braki pisma z 5 czerwca 2017 r. usunął ustanowiony dla uczestnika pełnomocnik z urzędu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 i art. 394¹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

a.1